

vergadering **C28**
zittingsjaar 2023-2024

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 11 oktober 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de kustwacht – 3369 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de wetenschappelijke vangstadvies voor 2024 – 3533 (2022-2023)	6

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de kustwacht – 3369 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Voorzitter, collega's, minister, vorig jaar is er een audit geweest bij de Belgische Kustwacht. De Belgische Kustwacht is een losse organisatie van diverse overheidsdiensten. Uit die audit bleek dat de Belgische Kustwacht kampt met – ik citeer – een gebrek aan politieke leiding en te weinig financiële planning op lange termijn.

Een van de instanties die mee instaat voor de Kustwacht is het Vlaamse Departement Landbouw en Visserij. Vandaar mijn vragen.

Ervaart u als minister dat gebrek aan politieke leiding en/of financiële planning? Zijn er concrete voorbeelden uit hoofde van het departement? Welke concrete taken voert de Kustwacht uit voor het Departement Landbouw en Visserij? Is het departement tevreden over die samenwerking? Zo niet, wat zijn de specifieke klachten?

Ziet het departement een alternatief voor de taken die de Kustwacht nu uitvoert? Indien dat slecht zou gebeuren, zijn er dan alternatieven? Welk alternatief of welke alternatieven zijn dat?

Hoeveel draagt uw departement jaarlijks bij aan de Kustwacht, zowel op vlak van personeel, middelen als materiaal en andere?

Draagt elke participerende organisatie evenveel bij, en wat zijn de criteria voor die bijdragen?

Hoe kan volgens uw departement de werking van de Kustwacht verbeterd worden? Is er al verbetering merkbaar ten opzichte van de audit van vorig jaar? Ik neem aan dat daar evaluaties aan te pas komen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De samenwerking tussen het Departement Landbouw en Visserij en de andere partners binnen de Kustwacht verloopt goed. Het uitvoeren van controles op de zee wordt binnen het kader van de Kustwacht uitgevoerd in samenwerking met Defensie en de afdeling Vloot binnen het Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK). Er is ook een intense samenwerking met deze partners op operationeel vlak. Zo kan het departement bijvoorbeeld ook via de Kustwacht samenwerken met de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee en het Schelde-estuarium (BMM), om zo betere controles in de lucht uit te voeren. Ik wens deze samenwerking te bestendigen en indien nodig te versterken. Wat mij betreft is er dus momenteel geen noodzaak om een alternatief te vinden voor de taken die mijn departement uitvoert via de Kustwacht.

Twee weken geleden was ik gastspreker op het European Coast Guard Functions Forum (ECGFF). Daar heb ik benadrukt dat door alle krachten te bundelen en nauw samen te werken over de grenzen heen, we erin slagen om op een efficiënte manier controles uit te voeren in het belang van de toekomst van de visserij. Niet alleen zijn die controles nodig om na te gaan of vissers de regelgeving nale-

ven, maar tegelijk staan we vissers bij om ze de weg te wijzen in de soms ingewikkelde regelgeving.

Het Departement Landbouw en Visserij neemt actief deel aan beleids- en overlegorganen. Er is geen terugkerende financiële bijdrage aan de Kustwacht vanuit het departement. Ook worden er geen mensen gedetacheerd. Controleurs van het departement vervoegen de Kustwachtpartners tijdens controles op zee of vanuit de lucht. De BMM en het Agentschap MDK ontvangen een financiële compensatie van het departement voor het gebruik van de materialen.

Er werd een uitzonderlijke eenmalige financiële bijdrage geleverd door het departement tijdens het Belgische voorzitterschap van het European Coast Guard Functions Forum.

Voor elke Kustwacht-partner is de financiële bijdrage aan de Kustwacht verschillend. In het samenwerkingsakkoord Kustwacht is er geen gemeenschappelijk kustwachtbudget voorzien. Dit is ook een van de elementen die naar boven is gekomen in de audit. Het Agentschap MDK voorziet, in samenspraak met alle Vlaamse Kustwachtpartners, een budget van 100.000 euro per jaar. Binnen de Kustwacht wordt onder impuls van de bevindingen van de audit onderzocht welke budgetten in de toekomst nodig zijn.

De sterkte van de Kustwacht is de samenwerking aan projecten waarbij de partners al jaren samen personeel en expertise inzetten in het belang van de gebruiker van de zee, die centraal staat.

In navolging van de audit vind ik het belangrijk om de werking van de Kustwacht verder doelgericht en efficiënt uit te bouwen en te verbeteren waar we kunnen, met blijvende focus op veiligheid en het belang van mensen, milieu en maatschappij.

Het afgelopen jaar is er gewerkt aan een ontwerp van de nieuwe structuur, met een gedragen missie en visie. De reorganisatie is nog niet gefinaliseerd op dit moment. Mijn diensten nemen al een actieve rol op bij de Kustwacht, en wat mij betreft zullen wij onze verantwoordelijkheid voor de visserijcontroles ook blijven opnemen in de toekomst. Binnen het voorziene strategische comité kunnen we met de andere partners die een Kustwachttak opnemen ook gericht samenwerken.

Collega Vandenhove, ik denk dat het een goede zaak zou zijn om een vraag te stellen aan de betrokken federale collega's.

Wat mij betreft, moet het onze gedeelde missie blijven om samen met de vele partners 24 uur op 24 uur en zeven dagen op zeven de veiligheid op zee te garanderen. Onze diensten zullen zich daar volop verder voor inspannen.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, dank u voor uw uitgebreide antwoord. Ik vond inderdaad de berichtgeving over die audit nogal negatief. Maar als ik het goed begrijp, was het toch een goede audit en zijn de nodige bijstellingen ondertussen gebeurd, ook wat Vlaanderen betreft.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Collega Vandenhove heeft in zijn vraag vooral gefocust op de audit van de Kustwacht. Die audit is blijkbaar samengevallen met het Belgische voorzitterschap van het European Coast Guard Functions Forum, het ECGFF. Dat zijn van die afkortingen die kunnen tellen. De rode draad door-

heen dat voorzitterschap was de vraag hoe we voor ons land de veiligheid en beveiliging op zee kunnen garanderen. Het voorzitterschap kende enkele workshops. Zo werd in het kader van een driedaagse workshop, van 2 tot 4 mei 2023, op woensdag 3 mei nog een bezoek gebracht aan enkele kustwachten in de havens van, jawel, Oostende. Daar werden de Sirius, een van de schepen van het agentschap MDK, en de Dienst met Afzonderlijk Bestuur (DAB) Vloot bezocht, en ging men ook langs bij het Maritime Rescue and Coordination Center (MRCC). Daar was er een uiteenzetting over incidenten met vissersschepen op zee. In september werd het voorzitterschap afgesloten met een top in samenwerking met de Directorate-General for Maritime Affairs and Fisheries (DG MARE) van de Europese Commissie.

Minister, heeft het voorzitterschap van het European Coast Guard Functions Forum op een of andere manier hinder ondervonden van het gebrek aan politieke leiding en financieel perspectief? Hoe wordt dat voorzitterschap geëvalueerd? Wat heeft het aan concrete inzichten opgeleverd met betrekking tot het centrale thema: hoe zullen we als land onze veiligheid en de beveiliging op zee garanderen?

Ik heb tot slot ook nog een vraag over de werking van de Kustwacht. U hebt er al ten dele op geantwoord. Er kan wel commentaar worden gegeven op een aantal organisatorische aspecten, zoals de politieke leiding van de Kustwacht. Maar de hoofdzaak blijft in welke mate hij er effectief in slaagt om zijn taak uit te voeren. Hoe zit het met de output? Slaagt de Kustwacht erin om zijn controlerende taak met resultaat uit te voeren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Tommelein, ik zal uw vraag moeten bekijken. Hij was eigenlijk geen voorwerp van deze vraag om uitleg. U vraagt naar de mogelijke hinder en het voorzitterschap. Volgens mij is er niet echt hinder geweest. Die audit is ook redelijk positief. Ik was op dat evenement en had niet het gevoel dat de Kustwacht er niet in slaagt om zijn taken uit te voeren. Het is een federale bevoegdheid. We moeten daar samen met de federale overheid aan voortwerken. Ik zal het bekijken of ik daar, misschien schriftelijk, nog extra elementen aan kan toevoegen.

Bart Tommelein (Open Vld): Hebt u liever dat ik dit omzet in een schriftelijke vraag?

Minister Hilde Crevits: Dat zou handiger zijn omdat u heel punctuele vragen stelt.

Bart Tommelein (Open Vld): Voorzitter, ik zal mijn vragen omzetten in een schriftelijke vraag. Minister, dan hebt u alle tijd om erop te antwoorden.

De voorzitter: Dan zult u een gedetailleerd antwoord krijgen, collega Tommelein.

De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel voor het antwoord en de analyse, en uiteraard ook voor de aanvulling van mijn collega.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de wetenschappelijke vangstadvies voor 2024
– 3533 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, de Europese visserijministers en de Europese Commissie beslissen ieder jaar in december over de totale vangsthoeveelheden voor het komende jaar. Die vangstmogelijkheden zijn gebaseerd op meerjarige beheersplannen en wetenschappelijk advies van de International Council for the Exploration of the Sea (ICES). Die beoordeelt hoeveel vis van een bestand kan worden gevangen zonder het uit te putten. Op basis daarvan wordt per bestand de total allowable catch (TAC) onderhandeld. Vervolgens wordt vastgesteld hoeveel een lidstaat daarvan mag vangen. Daar zien we het alom bekende woord: de 'quota'.

De ICES publiceerde eind juni 2023 wetenschappelijke adviezen over de vangstmogelijkheden in 2024 voor een groot aantal bestanden. Volgens informatie van de Rederscentrale werden zij samen met het Departement Landbouw en Visserij door het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) uitgenodigd voor een gedetailleerde presentatie over deze wetenschappelijke adviezen voor 2024.

Algemeen zou de tendens toch wel zeer negatief zijn en zouden de quotaadviezen voornamelijk een zeer grote impact hebben op de visserijactiviteiten en rentabiliteit van de Belgische visserijsector in de westelijke wateren. Vooral het advies voor tong in de Ierse Zee zou problematisch zijn, want daar dreigt een verbod op tongvangst, onder andere door de combinatie van een lagere biomassa en hogere vissterfte.

Minister, hoe beoordeelt u de wetenschappelijke vangstadvies voor 2024? Is de situatie inderdaad zo problematisch voor de sector, zoals door de Rederscentrale gesteld?

Werd hiertoe al een impactstudie opgemaakt? Zo ja, welke resultaten leverde deze op?

Welke strategie en beleidsaanpak zult u hanteren met het oog op de officiële quota-onderhandelingen? Welke beleidsakkoorden worden voorafgaandelijk nog betrokken bij de verdere beoordeling van de vangstadvies en de beleidsaanpak?

De Rederscentrale zou tijdens het overleg een oproep hebben gedaan om specifiek voor de situatie met betrekking tot tong in de Ierse Zee alle mogelijke middelen in te zetten om begin 2024 tot een kwalitatieve benchmark te komen. Zult u gehoor geven aan deze oproep en, zo ja, hoe zal dit gebeuren en binnen welke timing?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, mijnheer Tommelein, voor deze pertinente vragen. De inhoud van uw vragen baart mij ook grote zorgen.

De wetenschappelijke adviezen voor de vangstmogelijkheden in 2024 zijn negatief, zeker voor de westelijke wateren, waar onze vissers zeer actief zijn. Vooral

de situatie van tong in de Ierse Zee is toch wel zorgwekkend omdat we daar op dit ogenblik een nulvangstadvies van de ICES hebben. Bij een nulvangstadvies wordt er gewerkt met een bijvangstquotum.

Zoals u weet, is onze visserij een demersale visserij, waarbij op of nabij de zeebodem verschillende soorten tegelijk worden gevangen. Daarom is het zo belangrijk om een bijvangstquotum te hebben. Het is immers onmogelijk om daar rendabel te vissen zonder tong in de netten te hebben. Een volledige sluiting voor alle visserij wordt op die manier voorkomen maar, het moet gezegd, dit wetenschappelijk advies valt enorm tegen.

Om de impact in kaart te brengen, laat ik mijn de administratie en de wetenschappelijk medewerkers van ILVO de situatie van nabij opvolgen. Ik pleit voor de instelling van een realistisch bijvangstquotum. De impact is hiervan afhankelijk.

Wat is nu de strategie? De komende maanden zal de commissie in de jaarlijkse consultaties de gezamenlijke bestanden met het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen onderhandelen. De lidstaten geven hiervoor een mandaat aan de Europese Commissie, die onze belangen moet vertegenwoordigen tijdens deze onderhandelingen. We zetten hier volop op in om de Belgische belangen in het mandaat te krijgen. Dit mandaat ligt momenteel nog ter discussie in de Raadswerkgroep.

Ik heb tijdens de Raad van september al gesproken met de commissaris om onze bezorgdheden te kaderen. Later deze maand zal ik hem nog eens uitgebreider spreken in een bilateraal gesprek. Ik zal hier ook over spreken met collega-ministers in de marge van de Raad in Luxemburg over twee weken.

We zetten, zoals u weet, ook heel fors in op eigen onderzoek. We hebben op permanente basis contacten met onze wetenschappers van ILVO, die, samen met de sector die hieraan meewerkt, instaan voor de datacollectie. En ik heb ook de Rederscentrale ontvangen begin september.

Het uitvoeren van een benchmark is een proces dat plaatsvindt binnen de ICES. Dat is een onafhankelijk wetenschappelijk instituut. Eind november 2023 wordt er een zogenaamde 'data compilation workshop' georganiseerd, waar ILVO aan meewerkt en waar de Rederscentrale als waarnemer aanwezig zal zijn, om uiteindelijk tot de benchmark zelf te komen eind februari 2024. Eens de nieuwe benchmark is afgerond, kunnen de betrokken lidstaten samen met het Verenigd Koninkrijk (VK) een herevaluatie van het vangstadvisie vragen.

Ik zal volop inzetten op een herevaluatie van het huidige nulvangstadvies voor tong in de Ierse Zee, indien de uitkomst van die benchmark positief is en indien blijkt dat het tongbestand het relatief beter doet. Ik betreur dat de herevaluatie er niet automatisch komt bij een positief advies. Dit kan enkel indien lidstaten daar samen een speciaal verzoek voor indienen, wat dus meer processen en onderhandelingen vraagt. Wat mij betreft mag deze procedure ook nog eens herbekeken worden. In ieder geval zal ik stevig verder roeien met de riemen die men mij geeft. Ik zal er ook voor ijveren dat er hierover duidelijke afspraken met het VK gemaakt worden.

Er zijn dus wel wat zorgen. Vandaar ook mijn aandrang om nog een onderhoud te hebben met de commissaris. Dat zal volgende week gebeuren, voor de volgende Raad in Luxemburg.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, uiteraard deel ik uw bezorgdheid. De toekomstperspectieven voor onze visserij worden bezoedeld door enkele onheils-

tijdingen. Er was al de negatieve impact van de Brexit. Daar dreigt nu nog eens een beperking van de vangstquota bovenop te komen. Dat is niet alleen slecht nieuws voor de vissers zelf, maar ook voor de veilingen en de visverwerkende nijverheid, die toch in groten getale aanwezig zijn in onze contreien.

Er kan best proactief worden gekeken naar de mogelijke impact van de scenario's die worden geschetst in de wetenschappelijke vangstadviezen, zodat we vanuit het beleid klaarstaan om de nodige maatregelen te nemen indien dat nodig zou zijn. Het is uiteraard belangrijk dat u daar ook met de Europese commissaris over van gedachten wisselt.

Het is belangrijk dat we onze vissers aan de slag kunnen houden. Dat is van belang als we willen dat die vloot vernieuwt en verduurzaamt. Wie ongunstige toekomstperspectieven heeft, zal uiteraard aarzelen om te investeren. Dat zou bijzonder jammer zijn, net nu de visserijsector de afgelopen jaren toch weer bereid is om nieuwe vissersschepen in de vaart te brengen. U hebt mij vorig jaar nog laten weten dat het aantal vissersschepen stabiel is gebleven. Ik zou dat minstens graag zo houden. Ik ben ook van mening dat u hetzelfde wilt.

Het zal dan ook van belang zijn dat er nieuwe visgronden worden gevonden. De zoektocht is al enige tijd aan de gang. We moeten proberen om daar concrete resultaten te boeken. Hoe staat het met de toegang van onze vissers tot de Noorse wateren, nu er een verbod op boomkor werd aangekondigd? Minister, welke eventuele steunmaatregelen overweegt u indien er toch een beperking van de vangstquota zou komen? Zult u er bij de Europese commissaris op aandringen om een variant op de Brexit Adjustment Reserve te organiseren, maar dan in functie van die verminderde vangstquota?

Tot slot wil ik er nog voor pleiten dat Europa rekening houdt met de mate waarin wij, de regio's of de lidstaten, verduurzamingsinspanningen hebben gedaan, zowel van de vloot als met betrekking tot de wateren, bij het bepalen van de compenserende maatregelen. Het zal niet opgaan dat wij ongelooflijke inspanningen hebben geleverd en dat daar dan, als puntje bij paaltje komt, geen rekening mee wordt gehouden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel voor de aanvullende vragen en suggesties. De toegang tot de Noorse wateren blijft zeer moeilijk. Dat ligt diplomatiek heel gevoelig. We zetten er heel fors op in. We hebben het ook al aan de premier laten weten. Hij heeft contacten met de Noorse premier. Uit die gesprekken heb ik kunnen opmaken dat we technische gesprekken zullen voeren over de nieuwe boomkor. De Noren, met alle sympathie voor hun intelligentie, hebben eigenlijk een verkeerd beeld van onze vloot. Wij hebben enorm geïnvesteerd in die boomkorvisserij. Ik heb zelf ooit eens een gesprek hierover gehad. Ik heb toen vastgesteld dat alle argumenten die ik aanbracht over hoe onze boomkorvisserij is geëvolueerd, een beetje op een koude steen vielen. Het is dus echt goed dat men dit eens wederzijds technisch bekijkt.

Het gaat hier ook over nieuwe vistechnieken, om te vissen op andere soorten. ILVO doet in samenwerking met de vissers onderzoek naar de mogelijkheden en de rentabiliteit. Het is voor mij extreem belangrijk dat onze vissers kunnen blijven vissen. Ik doe op elke Raad ook de oproep dat de landen die het meeste baat hebben bij de relaties met het Verenigd Koninkrijk zouden blijven samenspannen. Als er met alle landen afzonderlijk bilateraal wordt onderhandeld, zijn wij de pijnut omdat we zo'n kleine vloot hebben. We hebben de steun nodig van andere Noordzee- en vislanden.

Ik zal met de commissaris zeker ook spreken over de bredere sociaal-economische impact op de kustgemeenschap, van visser tot verwerking. De daling van de quota zorgt voor een daling van de aanvoer. Niet alleen de vissers lijden daaronder, de hele keten, bij uitbreiding, lijdt daaronder. Het worden zware en moeilijke besprekingen, gelet op die zeer negatieve wetenschappelijke adviezen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.